

วุฒิสภา

เอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้น

ร่าง

พระราชบัญญัติ

การเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี และนายชินวรณ์ บุญยเกียรติ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

อ.พ.(ร) ๑๒/๒๕๖๔

จัดทำโดย

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

www.senate.go.th

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้นของร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. .... เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔ และเสนอโดย นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ กับคณะ ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๔ และได้เข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ และการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๑ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้นของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภาในเบื้องต้น ทั้งนี้ ก่อนที่สภาผู้แทนราษฎรจะลงมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. .... และเสนอให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
มีนาคม ๒๕๖๔

เอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้น

จัดทำโดย

นายันท ผาสุข	เลขาธิการวุฒิสภา
ร้อยตำรวจเอกหญิง วิริยญา ประสพสุข	รองเลขาธิการวุฒิสภา
นายทศพร แยมวงษ์	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นายบุญสงค์ ทองอินทร์	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานกฎหมาย ๑
นางสาวภรณ์ทิลา กิติโยดม	นิติกรชำนาญการพิเศษ
นางพวงผกา วรศิลป์	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
นางสาวบุษบา เสือแป้น	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นางสาวอลงกรณ์ ต้นเบ็ด	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

กลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๘๘

ร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ประเด็นสำคัญจากการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ^๑

๑. เหตุผลที่จำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๑.๑ การเสนอร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. .... เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔ และได้เข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ และการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๑ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ โดยที่ประชุมเห็นชอบให้นำร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งมีหลักการทำนองเดียวกันอีก ๑ ฉบับ ขึ้นมาพิจารณาร่วมกันไป คือ ร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. .... ซึ่งเสนอโดยนายชินวรณ์ บุญยเกียรติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ กับคณะ เมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๔

ทั้งนี้ ภายหลังจากผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. .... ได้แถลงหลักการและเหตุผล รวมถึงสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. .... และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้อภิปรายแล้ว ที่ประชุมได้ลงมติในวาระที่หนึ่ง ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๑ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวทั้ง ๒ ฉบับ พร้อมกันไป โดยถือเอาร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรีเป็นหลักในการพิจารณา

^๑ สามารถสืบค้นเอกสารแนบระเบียบวาระ เอกสารประกอบการพิจารณา และบันทึกการประชุมในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ ได้จากเว็บไซต์ E-Library ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร <https://library2.parliament.go.th/library/home.html> หรือสแกนข้อมูลผ่าน QR CODE หมายเลข ๑ ถึง ๕ ในหน้าที่ ๗

๑.๒ สารสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. .... แกลงถึงหลักการและเหตุผล พร้อมทั้งได้กล่าวถึงสารสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. .... ทั้ง ๒ ฉบับ สรุปได้ ดังนี้

๑.๒.๑ นายนิพนธ์ บุญญามณี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้แกลงถึงหลักการและเหตุผล พร้อมทั้งได้กล่าวถึงสารสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. .... สรุปได้ ดังนี้

หลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้ คือ ให้มีกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

เหตุผลของร่างพระราชบัญญัตินี้ คือ โดยที่มาตรา ๒๕๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ ประกอบกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ยังไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สมควรยกเลิกกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และให้มีกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขึ้นแทน เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สารสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ....

๑) ยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

๒) กำหนดวิธีการเพื่อเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นไว้ ๒ กรณี คือ

(๑) การเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นต้องมีจำนวนผู้เข้าชื่อเกินกึ่งหนึ่งของผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หากมีการถอนชื่อแล้วจำนวนเหลือไม่ถึงกึ่งหนึ่ง

ให้ผู้กำกับดูแลยุติเรื่อง แต่หากมีการถอนชื่อหรือไม่ถอนชื่อและมีจำนวนเกินกึ่งหนึ่ง ให้ผู้กำกับดูแลประกาศให้ประชาชนทราบและให้ถือวันประกาศเป็นวันพ้นจากตำแหน่งของผู้ถูกถอดถอน

(๒) การเข้าชื่อขอให้มีการสอบสวนเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ คน หรือไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๕ ของจำนวนผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมดในเขตเลือกตั้งสูงสุดแต่จำนวนใดจะน้อยกว่าหากมีการถอนชื่อแล้วมีจำนวนไม่ถึง ๕,๐๐๐ คน หรือไม่ถึง ๑ ใน ๕ ของจำนวนผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมดในเขตเลือกตั้งให้ผู้กำกับดูแลยุติเรื่อง หากมีการถอนชื่อหรือไม่ถอนชื่อและมีจำนวนไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ คน หรือไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๕ สุดแต่จำนวนใดจะน้อยกว่า ให้ผู้กำกับดูแลตั้งคณะกรรมการสอบสวนและดำเนินการสอบสวนต่อไป จึงมีความจำเป็นที่จะต้องตราพระราชบัญญัตินี้ ขอให้ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาให้ความเห็นชอบต่อร่างพระราชบัญญัตินี้ต่อไป

๑.๒.๒ นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ ได้แถลงถึงหลักการและเหตุผล พร้อมทั้งได้กล่าวถึงสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. .... สรุปได้ ดังนี้

หลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้ คือ ให้มีกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

เหตุผลของร่างพระราชบัญญัตินี้ คือ โดยที่มาตรา ๒๕๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ ประกอบกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ยังไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สมควรยกเลิกกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น และให้มีกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขึ้นแทนเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีความสำคัญต่อการปฏิรูปทางการเมืองในการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น โดยใช้ ๓ หลักการ คือ ๑. การกระจายอำนาจ ๒. การกระจายความเจริญ และ ๓. การกระจายโอกาส ซึ่งการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นต้องเป็นการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง คือประชาชนต้องสามารถบริหารจัดการตนเองได้ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องสามารถบริหารจัดการ

ร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้เสนอ)

ทั้งในด้านการเงิน การคลัง การพัฒนา ตลอดจนการดำเนินการในด้านกฎหมายได้ การเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีบทบัญญัติที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น แต่ควรมีการระบุนเหตุในการเข้าชื่อที่ชัดเจนว่าจะต้องมีความผิดอย่างไรถึงจะนำไปสู่กระบวนการสอบสวนและมีการถอดถอนต่อไป และการปรับเปลี่ยนจำนวนผู้เข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นนั้น เนื่องจากในท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กจะมีจำนวนประชากรจำกัด จึงสะท้อนให้เห็นว่าการกำหนดจำนวนผู้เข้าชื่อมากขึ้นทั้งในการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น และการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นนั้นกลายเป็นข้อจำกัดในบางพื้นที่

๒. การอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๒.๑ ร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่ควรนำเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร เพราะประชาชนมีสิทธิเข้าชื่อยื่นถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นตามกฎหมายอยู่แล้ว นอกจากนี้ร่างพระราชบัญญัตินี้ยังขัดกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๐ วรรคห้า ที่จะต้องมีการป้องกันการก้าวล่วงการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการส่วนท้องถิ่น แต่ร่างพระราชบัญญัตินี้กลับให้อำนาจนายอำเภอ และผู้ว่าราชการจังหวัดกำกับผู้บริหารท้องถิ่นได้ โดยให้อำนาจผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการแต่งตั้งกำกับดูแลผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากเลือกตั้ง ซึ่งคล้ายเป็นการบังคับบัญชาผู้บริหารท้องถิ่น จึงมีข้อสังเกตว่ากรณีเช่นนี้จะเป็นการกระจายอำนาจได้อย่างไร

๒.๒ กระบวนการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ยังไม่มีแนวทางการคุ้มครองผู้ที่ลงชื่อยื่นถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแต่ประการใด เมื่อเป็นเช่นนี้ประชาชนย่อมจะไม่กล้าใช้สิทธิถอดถอนดังกล่าว

๒.๓ เหตุใดร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จึงให้อำนาจผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอสามารถถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นได้ โดยในกฎหมายเดิมการถอดถอนขั้นสุดท้ายจะต้องสิ้นสุดที่การลงมติของประชาชน เจ้าของอำนาจอย่างแท้จริง แต่ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้กลับให้อำนาจประชาชนแค่แจ้งข้อกล่าวหา ส่วนขั้นตอนสุดท้ายกลับอยู่ที่กลไกของหน่วยงานราชการซึ่งเท่ากับเป็นการให้อำนาจกระทรวงมหาดไทย ไปกำกับการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๔ การให้อำนาจประชาชนเข้าชื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น โดยที่กำหนดให้ประชาชนต้องเปิดเผยชื่อ บัตรประจำตัวประชาชนนั้น อาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของประชาชนและเป็นอันตรายกับประชาชนได้ รวมถึงการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นที่ให้สิทธิผู้กำกับดูแลตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น นายอำเภอ ปลัดอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ตรวจสอบการเข้าชื่อถอดถอน

สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น โดยตั้งกรรมการสอบสวนพฤติกรรม จึงอาจส่งผลกระทบต่อผู้ซึ่งมาจากการเลือกตั้งท้องถิ่นได้ เนื่องจากถูกผู้ที่มาจากการแต่งตั้งมีอำนาจทำให้พ้นจากตำแหน่งได้

๒.๕ บทนิยามของคำว่า “ผู้กำกับดูแล” ในร่างพระราชบัญญัตินี้ คือ หน่วยงานของรัฐทั้งหมด เป็นการใช้อำนาจที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๗๗ วรรคสาม จึงควรมีการจำกัดอำนาจและใช้รูปแบบของคณะกรรมการ นอกจากนี้ยังมีคำอื่น ๆ ที่ไม่มีการกำหนดนิยามศัพท์และไม่มีการอธิบายรายละเอียดไว้ เช่น คำว่า “พนักงานสอบสวน” ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าการเสนอกฎหมายของคณะรัฐมนตรียังขาดการแนบรายละเอียด หลักเกณฑ์ และวิธีการ ทั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีข้อมูลประกอบการพิจารณาอย่างรอบด้าน นอกจากนี้ ควรมีการปกป้องเอกสิทธิ์ของประชาชนที่เข้าชื่อถอดถอนตามที่รัฐธรรมนูญให้อำนาจไว้ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของรัฐธรรมนูญฉบับนี้และเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิมีเสียงอย่างแท้จริง

๒.๖ การรับฟังความคิดเห็นนั้น กระทรวงมหาดไทยควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในท้องถิ่นรับทราบ เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้โดยตรง รวมทั้งร่างพระราชบัญญัตินี้ยังเป็นการให้อำนาจแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งมาจากการแต่งตั้งไม่ใช่การเลือกตั้งจึงขัดต่อหลักการของการกระจายอำนาจ

๒.๗ กระบวนการพิจารณาถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นนั้น มีข้อสังเกตว่าควรพิจารณาอย่างรอบคอบ โดยให้ผู้กำกับดูแลดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน พร้อมทั้งแจ้งข้อกล่าวหาให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ถูกกล่าวหาทราบภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาคัดค้านหรือถอนชื่อ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนและการสอบสวนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง อย่างไรก็ดี ถ้าหากมีการรัฐประหารเกิดขึ้นอีก การดำรงตำแหน่งต่าง ๆ มักถูกแต่งตั้งโดยผู้มีอำนาจ ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ถ้าหากเกิดสถานการณ์ในสถานะที่ไม่ปกติจะสามารถบังคับใช้ในการถอดถอนกับกลุ่มบุคคลเหล่านี้ได้หรือไม่ ดังนั้นต้องพิจารณาว่า กฎหมายจะสามารถนำไปบังคับใช้ได้ทุกมิติหรือไม่

๓. นายนิพนธ์ บุญญามณี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้ตอบชี้แจง ดังนี้

๓.๑ การมอบอำนาจให้ผู้กำกับดูแลซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น เดิมมีพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ อยู่แล้ว แต่เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๔ จึงต้องมีการแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้มีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน การกำหนดให้กรณี

มีการสอบสวนต้องยื่นต่อผู้กำกับดูแล เนื่องจากต้องการให้หน่วยงานของรัฐทำหน้าที่ตรวจสอบรายชื่อ โดยไม่มีหน้าที่นอกเหนือไปจากนี้ ดังนั้น กฎหมายฉบับนี้จึงเป็นการให้อำนาจประชาชนในการเข้าชื่อ ถอดถอนและสอบสวนผู้บริหารท้องถิ่นซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในระบอบ ประชาธิปไตย สามารถเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติ อีกทั้งยังสามารถถอดถอนและตรวจสอบผู้บริหารท้องถิ่น โดยตรง ทำให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีจิตสำนึกตลอดเวลาว่าประชาชน คือ ผู้มีอำนาจที่แท้จริง การตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ ต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่นั้น ๆ และ เป็นการยืนยันว่าอำนาจของประชาชนไม่ได้มีเฉพาะแค่การเลือกตั้ง ทั้งนี้จะขอรับข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นประโยชน์ไปปรับแก้ไขในชั้นกรรมาธิการวิสามัญต่อไป

๓.๒ การกำหนดบุคคลซึ่งไม่ได้มาจากการเลือกตั้งให้ถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น ที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนนั้น จะเห็นได้ว่าในพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียง เพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัด มีอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการมาสอบสวนและนำไปสู่กระบวนการถอดถอนได้อยู่แล้ว แต่ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เปิดโอกาสให้ประชาชนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง ทั้งหมดในเขตเลือกตั้งสามารถเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ หรือ หากไม่สามารถเชิญชวนประชาชนมาเข้าชื่อได้ตามจำนวนที่กำหนด ยังเปิดโอกาสให้ผู้มีสิทธิเข้าชื่อ ไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ คน หรือไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๕ ของจำนวนผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมดในเขตเลือกตั้ง สามารถขอให้มีการสอบสวนผู้บริหารท้องถิ่นได้ ไม่ได้มอบอำนาจให้ผู้กำกับดูแล (นายอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย) เพียงอย่างเดียวเช่นในกฎหมายฉบับเดิม เมื่อหลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้ คือ ให้อำนาจประชาชนตรวจสอบนักการเมืองท้องถิ่นได้ จึงควรรับหลักการร่างพระราชบัญญัตินี้ไว้พิจารณา

๔. ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติในวาระที่หนึ่งรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ การเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. .... ด้วยคะแนนเสียง ๒๔๑ เสียง ไม่รับหลักการ ๓๒ เสียง งดออกเสียง ๒๗ เสียง และไม่ลงคะแนนเสียง ๔ เสียง และมีมติ ให้ส่งคณะกรรมการวิสามัญชุดเดียวกับที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอ ข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. .... จำนวน ๒๕ คน เพื่อพิจารณาในวาระที่สองชั้นกรรมาธิการ มีกำหนด แปรญัตติภายใน ๗ วัน โดยใช้ร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรีเป็นหลักในการพิจารณาวาระที่สอง

๑. ร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ซึ่งเป็นเอกสารแนบระเบียบวาระ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

<https://dl.parliament.go.th/handle/lirt/573920>

๒. ร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. .... (นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ซึ่งเป็นเอกสารแนบระเบียบวาระ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

<https://dl.parliament.go.th/handle/lirt/573921>

๓. เอกสารประกอบการพิจารณา ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

<https://dl.parliament.go.th/handle/lirt/573880>

๔. บันทึกการประชุม ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๑ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

http://msbis.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_report/main_warehouse_dll_x.php?aid=9778&mid=4276

๕. บันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๑ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

http://msbis.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_report/main_warehouse_dll_x.php?aid=9777&mid=4276